

1903 nov. 6

Ugron Gábor az 1868. évi nemzetiségi törvény végrehajtásának szükségességéről a házszabálykérdésben mondott napirend előtti felszólalásában

Képv. Napló, 1901—1906, XIX. 356. l.

Ugron Gábor: Kicsiny dolog az, amiért mi harcolunk: csak egy jognak törvényes érvényesítése ellen felállított gátaknak az elhárítása. De ezen jognak érvényesítése Magyarország egész belső életével és szervezetével összefügg, mert ha önök elolvassák az 1868. évi nemzetiségi törvényt, látják, hogy az a törvény nincs végrehajtva, hogy a nemzetiségeinkkel való viszálynak magva éppen abban rejlik, hogy ez a törvény nincs végrehajtva.

Miért nincs az végrehajtva? — kérdem önöket. Azok a politikai férfiak, akik megalkották 1867-ben a kiegyezés művét, akik 1868-ban meghozták a nemzetiségi törvényt, azt vélték, hogy a hadseregnek magyar részében a magyar nyelv fog érvényesülni, és ha a magyar nyelv fog érvényesülni, és felhatnak az állami életnek legmagasabb régióiba, akkor azok a koncessziók, amelyeket a 68-iki törvényben tettek a nemzetiségeknek, veszéllyel nem járnak a magyar faj túlsúlyára és hatalmára nézve. *(Úgy van! Úgy van! a szélsőbaloldalon.)*

Tehát, t. uraim, ha mi meg akarjuk oldani ez országban a nemzetiségi kérdést, ha meg akarjuk teremteni a nemzeti egységet: ne ilyen silány politikai fogásokkal törekedjünk arra. *(Úgy van! Úgy van! a bal- és a szélsőbaloldalon.)* Van nekünk egy másik ellenfelünk, van nekünk egy másik hatalmas ellenségünk, amely évszázadok óta nem nyugszik, amely az utóbbi időkben jobban felemelte fejét, mint valaha. Az ellen fordulunk közös akarattal *(Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)*, akkor nem találunk önök minket ellenzékekben úgy, amint nem talált a miniszterelnök úr akkor, amidőn határozotlan és erélyesen visszautasította Körber miniszterelnök úrnak bizonyos szégyenletes nyilatkozatait.

Luigi Pavia olasz író magyar — társországi államközi kapcsolatokat bíráló röpiratának ügye és a fiumei törvényszék elkobzó ítélete

1903 nov. 11

Gr. Tisza István miniszterelnök útirata az igazságügyminiszterhez Luigi Pavia nemzetiségi tárgyú röpiratának elkobzása ügyében

ME 1903 — V — 4586
(Gévelt fogalmazvány)

Igazságügyi miniszter úrnak

Dr. Gál Tibor fiumei kormányzóhelyettes, felterjesztette hozzám Luigi Pavia olasz írónak, Milánóban f. évi október havában *Croazia e Ungheria nella lotta fra diritto e despotismo* cím alatt megjelent röpiratát, mely telve lévén a legszemérmertlenebb valótlanságokkal, ferdtésekkel és a magyar államférfiak elleni aljas sértésekkel, igen alkalmas arra, hogy főleg Fiumében, de Zágrábban, tehát Horvátországban is, a magyar és horvát elem közötti békés egyetértést megzavarja.